

Mænd som Tscherning, den første konstitutionelle Krigsminister, Mænd, der gennemlevede 1864, og som ud fra et langt Livs Erfaringer drog sine Konklusioner af de Præmisser, de havde været med til at opleve. Min ærede Kollega fra Lyngby (Wilmann) citerede forleden en af Tschernings Udtalelser. Jeg skal citere en af hans allersidste Udtalelser fra 1873, hvori han ligesom fremsatte Summen af hele sit Livs Erfaringer. Han havde selv været Krigsminister og havde sikkert lige saa mange saglige Forudsætninger til at se sundt og klart paa Danmarks militærpolitiske Situation som den nuværende Forsvarsminister. Han skrev den Gang: „Efter min Mening naas dette“ — at undgaa Strid — „bedst ved at opgive alle Forberedelser til at træde i Skranken som krigsførende Magt, derfor kun beholde vort Væbningsvæsen som en Folkeskole til Lands for at øve det tilvoksende Mandskab under strengt Tilsyn i Vaaben i 6 à 7 Uger, til Søs ved at sende nogle mindre, veludstyrede Fartøjer til de forskellige Verdenshavne for at beskytte og støtte Søfart og Handel og for at udvikle Styrmandskunsten. Det krigsvæbnede Danmark opfordrer, ja tvinger vor overmægtige Nabo ved mindste Krigsfare for sig selv til at gøre sig til Herre over Danmark. Det fredsudstyrede Danmark kan muligvis blive uænset.“ Jeg tror, at de Ord have Gyldighed den Dag i Dag, og at der er langt større Mulighed nu for alle til at se deres Gyldighed end for 30—40 Aar siden, da de blev fremsatte. Nu høre vi ærede Medlemmer fra Venstres Side, f. Eks. det ærede Medlem for Randers Landkreds (Bjerre), angribe Socialdemokratiets Afrustningsforslag. Jeg vil gøre opmærksom paa, at hele det Forslag, som vore Medlemmer i Forsvarskommissionen og hele vor Gruppe have fremsat, ligger i Spire i disse Ord af Tscherning af 1873: Han vilde en Opgiven af alle Krigsforberedelser, alle Krigsrustninger, og kun beholde et Væbningsvæsen som en Folkeskole for at øve det tilvoksende Mandskab i 6—7 Uger. Det nærmer sig i hvert Fald stærkt den fysiske Uddannelse, vi ville, selv om han vel nok har tænkt den paa en noget anden Maade. Men det egentlige militære Væsen, den egentlige Udrustning, vil han have fuldstændig afskaffet, og han ser netop heri en Garanti for, at Danmark kan holdes udenfor alle krigerske Forviklinger.

Maa jeg, da jeg lige har anført

Tscherning, ogsaa nævne et andet Navn paa en af vore store Frihedshelte her i Landet: Grundtvig. Der var i hvert Fald en Tid, hvor det saa ud til, at den grundtvigske Folkehøjskole skulde gaa over i den militære Bevægelse. Jeg synes, at der i den allersidste Tid er Tegn paa et glædeligt Omsving. Jeg minder om Udtalelser, der ere fremsatte af Holger Begtrup og Thomas Brødsdorff. Der synes at være et Omsving, ligesom jeg synes at mærke et Omsving paa Kirkeforfatningens Omraade. Det er i Virkeligheden et Omsving tilbage til det ægte gamle grundtvigske Standpunkt, medens man siden den Tid var kommen ud i en fuldkommen falsk Grundtvigianisme ogsaa paa det Omraade. Grundtvig skrev — Citatet findes for øvrigt i den højtærede Konseilspræsidents Værk om Junigrundloven, saa det er ham ikke ukendt —: „at der aldrig er blevet oprettet en staaende Hær til Fædrelandets Forsvar, men at de alle, de første med de sidste, ere oprettede til Undertrykkelse af Folket eller Folkefriheden eller til fordærlige udenlandske Krige.“ Det er Grundtvigs Opfattelse af den staaende Hær og det bestaaende Militærsystem: det er til Undertrykkelse af Folkefriheden eller til Forsøg paa fordærlige Krige. Tscherning drager Konklusionen, vil have det hele afskaffet. Jeg trøster mig altsaa med, at Socialdemokratiet i sit Forslag er i god Overensstemmelse med de to største Frihedsmænd, vi have haft her i Landet, disse to Mænd, der endnu i deres sidste Alderdom i 1866 mødte som Folketingets og Landstingets Aldersformænd og nedlagde den sidste energiske Protest mod den reaktionære Forfatningsforandring.

Jeg skal for øvrigt ikke opholde mig ved Udtalelser af Berg og Hørup o. s. v., de ere saa velkendte, leve stadig ude i Befolkningens Erindring. Jeg skal blot nævne een Mand, Vilhelm Lassen, der hører til den yngre Venstreslæggt, og hans Udtalelse, at alt dansk Militærvesen hviler paa en Løgn, den Løgn nemlig, at vi kunne forsvare os. Den Udtalelse er ikke forældet, den gælder nu som for 15—20 Aar siden, da den faldt. Forholdet er aldeles det samme, ja Forholdet er nu det, at vor Lidenhed og militære Afmagt træder endnu mere indlysende frem, saa at endnu mange flere kunne se, at det er Sandhed, hvad Vilhelm Lassen sagde, hvilket for øvrigt det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) gentog i sin berømte Tale den 17. Januar 1899, da han